בס"ד

פרשת ויצא תשפ"ז · גליון קמ"ט

קָרְבָה אֶל

נַפְשִׁי גְּאָלָהּ

כְּדִבְרֵי הַבַּעַל שֵׁם טוֹב הַקָּדוֹשׁ, שֶׁהָעִקָּר הוּא
הַגְּאֻלָּה הַפְּרָטִית שֶׁל כָּל אֶחָד וְאֶחָד

לעילוי נשמת

הצדיק מרענענע

ר' יצחק בן ר' אשר אנשיל

הרה"ח ר' שלמה ברוך

בן ר' אברהם הלוי בלוי ז"ל

לזכות התורם

לישועות מעל הטבע וכל טוב

יצא לאור על ידי מכון 'נפשי גאלה'

לכל עניני הספר, לתרומות ולהנצחות – אפשר לפנות למכון

052-766-2543

K7662543@gmail.com

חדש! יצא לאור

חוברת **כוונות הדלקת נר חנוכה** על פי נפשי גאלה, עם כוונות השמות ודרך העבודה

וחוברת **יחודים ועליות וכוונות** על דרך החסידות

שתיהן שוות לכל נפש – בין למכוונים ובין לשאינם מכוונים

להשגה בטלפון 052-766-2543

תוכן העניינים

מאמר הכנה לקידוש – חקל, תפוחין, קדישין ..... א

שלש פעמים "ויכולו" ..... א

השכינה בגלות ..... ב

ערב שבת ..... ד

חקל, תפוחין, קדישין ..... ד

שעת הקידוש ..... ו

גאולת הנפש למעשה ..... ז

נועם אלימלך על הפרשה – איך בוראים עולמות חדשים ..... ח

קיצור הדברים ..... ח

מעשי יעקב עם הצאן – תיקון עולמות העקודים שהם עולמות של דין ..... ח

עבודת ישראל – לחבר את הדינים עם הרחמים ..... י

'עולם' מלשון העלם – מקום רוחני שבו מכירים את ה' בדרך המיוחדת לו ..... י

הצדיק בורא עולמות חדשים, וחלקנו – להיכנס לעולמות שבראו הצדיקים ..... יא

משה רבינו חידש לוחות שניות, ועל ידי זה נמתקו הדינים ..... יא

גאולת הנפש למעשה ..... יב

שיעור לפרשה – איך שרד יעקב אבינו בבית לבן ..... יג

קיצור הדברים ..... יג

יעקב איש תם ..... יג

מה שמפיל את האדם הוא מה שמחברו להשי"ת ..... טו

ענינו של לבן ..... טז

כחו של יעקב ..... יז

ההולכים בתורת ה' ..... יז

תלמידיו של יעקב אבינו ..... יט

גאולת הנפש למעשה ..... כ

מאמר הכנה לקידוש

חקל, תפוחין, קדישין

שלש פעמים "ויכולו" בליל שבת קודש, הכנה לקידוש

שלש פעמים 'ויכולו'

שלש הפעמים שאומרים "ויכולו" בליל שבת הן שלש מדרגות בעליית השכינה, ובשעת הקידוש נשלמת עלייתה

הנה בכל ליל שבת קודש, כשהעולם כולו נח מעמל השבוע, שלש פעמים אנו אומרים "ויכולו": תחילה בלחש בתוך תפילת שמונה עשרה, שוב בקול רם אחר התפילה כשכל הקהל אומרים כאיש אחד, ובפעם השלישית בבית, כשהשולחן ערוך והנרות דולקים, על כוס של ברכה. ודווקא בפעם האחרונה הזו מוסיפים ופותחים "יום הששי".

ויש לשאול: מה נתחדש בפעם השלישית, שבעבורה נוספו תיבות אלו? ומה נפעל למעלה באותו רגע נעלה, שהיהודי עומד בתוך ביתו וכוס של ברכה בידו?

ולהבין ענין זה יש להקדים, ששלש הפעמים הללו אינן כפל לשון, כי שלש מדרגות הן: נה"י, חג"ת, וחב"ד שהם המוחין. כלומר, בליל שבת עולה המלכות, היא השכינה הקדושה, ממדרגה למדרגה, עד שבשעת הקידוש היא באה אל שלמותה. אך לא בכוונות נפתח, כי רצוננו לומר דברים שכל יהודי יוכל לחיות עמהם, ועל כן נבאר תחילה בדרך פשוטה מהי השכינה ומהי גלותה בימות החול, משם נעבור אל ההכנות של ערב שבת, ובאחרונה נבוא אל הכוונה שבשעת הקידוש.

השכינה בגלות

חיותו של הקב"ה מלובשת בתוך המאכל, כדי שדרך הגשמי נכיר אותו

ראשית דבר יש לדעת מהי השכינה, שהרי השם "שכינה" שגור בפי הכל, ומן הראוי שיידע האדם מה תוכנו. והענין פשוט וקרוב אל הלב: הקב"ה מחיה בכל רגע ורגע את הבריאה כולה, מן העליונים ועד התחתונים, ואם ישאל השואל לשם מה כל זה ולמה ברא את העולם, התשובה הפשוטה היא שחפץ שנכיר אותו.

ואמנם כיצד מכירים אותו? נצייר בנפשנו אדם שאינו נצרך לא לאכילה ולא לשתיה ולא לשינה. לכאורה הרי זה כגן עדן, שאין לו שום טרדה ויכול לחיות עם השי"ת כל היום כולו. אבל באמת דייקא אדם כזה לא היה יודע לעולם שהקב"ה הוא הנותן לו את חייו, שהרי מנין ידע, כיון שאין לפניו שום דבר שממנו באה לו חיותו.

אכן עתה, שהאדם תלוי במאכלו ובמשקהו, הדבר מתברר מאליו: מי שאינו אוכל כחו תש, ומי שאינו שותה נחלש והולך, הרי שמישהו נותן לו חיות. והנה מונחת לפניו חתיכת בשר או עוגה פשוטה, והוא נוטלה בידו ומברך, ובאותו רגע של ברכה נפקחות עיניו, ומבין שהחיות שבמאכל הזה היא חיותו של הקב"ה בעצמו, החפץ להחיותו עכשיו, ברגע זה, ועושה זאת דרך העוגה הקטנה הזו.

ונמצא דבר נפלא. אילולא העוגה לא היתה לאדם שום דרך לדעת שהשי"ת מחיה אותו, שהרי היה נותן לו חיות בלי שום אמצעי, כמו את האויר שהוא נושם ואינו מרגיש בו כלל; אבל הקב"ה, ברוב אהבתו, נוטל את החיות ומלבישה בתוך המאכל, וכל מה שהוא מבקש מאתנו הוא שנברך. הגשמי עצמו, שנראה כמסתיר, הוא הפתח שדרכו אנו מכירים את הקב"ה. וזהו ענין השכינה, שהקב"ה שוכן בתחתונים, בתוך הפת והכוס והעוגה, וחפץ שיהיה לנו קשר עמו דרך הדברים הגשמיים.

'אילולא המאכל לא היה האדם יודע לעולם שהקב'ה מחיה אותו. הגשמי עצמו הוא הדרך שבה רצה הקב'ה שנכיר אותו'

ומעתה יתבאר מהי קליפת נוגה. שלש קליפות יש שהן טמאות לגמרי ואין בהן טוב כלל, ויש קליפה הנקראת נוגה, והיא הגשמיות המותרת, כמו אותה עוגה, שיכולה להיות טוב ויכולה להיות רע, והכל תלוי במעשה האדם. כלומר, אם הוא אוכל ומברך ויודע מי הוא הנותן לו את החיות, עולה המאכל עמו לקדושה; ואם אוכל רק מחמת התאוה ושוכח את הנותן, נשאר הדבר בקליפה, והשכינה, שהיא החיות המלובשת בתוכו, נשארת בגלות.

ובזה יכול האדם לנצח אפילו במחשבה קטנה. כגון השותה משקה מתוק, שהחברה המוכרת אותו מכריזה עליו שהוא "טעם החיים", ובמקום לחשוב כך יחשוב לרגע שהקב"ה הוא הנותן לו את הטעם הזה. והברכה עצמה כבר מחשבה כזו, ויכול להאריך בה גם בשעה ששותה, ובמחשבה אחת קטנה כבר עבר המשקה מן הצד הרע שבנוגה אל הצד הטוב שבה.

אבל בימות החול עומדים אנו על כך במלחמה עזה בכל רגע ורגע. תאוות רבות עוברות עלינו מבוקר ועד ערב, ובכל דבר ודבר עומדת השאלה לאיזה צד ייטה,

פעמים מנצחים ופעמים נופלים, עד שבסוף השבוע מוצאים אנו את עצמנו שקועים בעובי הגשמיות. ועל כן בא ערב שבת, שבו מתחילה העבודה לאסוף את כל זה ולהעלותו.

ערב שבת

כל ההכנות של ערב שבת מכניעות את הקליפה, שלא יעלה הרע הגמור עם הטוב שבנוגה

והנה בערב שבת מתכוננים, וכל ההכנות של ערב שבת הן על דרך אחת: להכניע את הקליפה, כדי שבשעה שהטוב שבנוגה עולה לקדושה לא יעלה עמו הרע הגמור. ועל כן נוטלים את הצפרנים, שהם המותרות, ובזה חותכים ומסירים את הרע; ורוחצים במים חמים, והמים החמים מכים על ראש הקליפה, שלא יעלה הרע הגמור יחד עם הטוב שבנוגה.

ואף קריאת שנים מקרא ואחד תרגום היא על דרך זה: שנים בלשון הקודש, ואחד תרגום כנגד קליפת נוגה. וטעם הדבר, כי התרגום הוא לשון העומדת בין הקודש לחול, כשם שהנוגה עומדת בין הטוב לרע, ובקריאה זו מכניעים את הקליפה, כדי שהטוב שבנוגה יעלה לבדו והרע לא יעלה עמו.

נמצא שבשבת עצמה צריך להעלות את כל חלק הטוב שבנוגה, עד שתהיה כולה טוב. כל מה שעבר על האדם במשך השבוע, אכילתו ושתייתו, משאו ומתנו וכל מלחמותיו, הכל עומד עתה לעלות, ועל ידי ההכנות של ערב שבת נכנעת הקליפה והטוב עולה לקדושה, ועמו עולה השכינה, היא מלכותו של הקב"ה, ממקום גלותה.

חקל, תפוחין, קדישין

רק בשבת מתחילה האמונה לעלות מן הגלות אל השדה, ומשם אל הפרי ואל אכילתו

ואולם עליית השכינה אינה נעשית בבת אחת, כי אם דרגה אחר דרגה: תחילה "חקל", אחר כך "תפוחין", ולבסוף "קדישין", והם כנגד נה"י, חג"ת וחב"ד. וענינם יתבאר במשל השדה, שהרי "חקל" פירושו שדה.

ולכאורה היה נראה שהשדה הוא ימות החול, שבהם האדם עובד ונלחם. אבל באמת אף מדרגת חקל אינה שייכת עדיין לימות החול, כי בימות החול האמונה עודנה בגלות והמלחמה קשה עוד יותר, ורק בשבת מתחילים לעלות אל השדה.

חקל, כנגד נה"י. האדם עומד בשדה ועובד, ועדיין אין לו שום הרגשה, ואף פרי אין לפניו לראות; אבל עצם העלייה אל השדה כבר עלייה היא. כלומר, כאן מתחיל האדם להאמין שכל עבודותיו של ימות החול היו עם אמונה, ושהשדה כולו של הקב"ה ואין לעולם שום משען זולתו. בימות החול לא היה מאמין בזה בשלמות, ורק בשבת יש לו עלייה להאמין זאת כראוי, וכשהשכינה עולה למדרגה זו בליל שבת, מתחזקת האמונה ומתבהרת ונותנת באדם כח וחיזוק.

תפוחין, כנגד חג"ת. כבר גדלו התפוחים וריח טוב עולה מהם, והאדם מריח ואומר: "אהה, מחיה!" כאן מתחילות ההרגשות: הוא מתחיה מקרבת ה', טועם טעם של שבת, ומרגיש שהעולם אינו ריק, כי הקב"ה נמצא כאן. ואף על פי כן עדיין הוא עומד מבחוץ ונהנה מן הריח בלבד, ואין זו עליית השכינה בשלמותה. ודומה הדבר לנער שעדיין לא הגיע לגיל מצוות, שאמונתו נכונה והרגשתו נכונה, אבל מוחין עדיין אין לו.

'בימות החול יש מלחמה על כל רגע, ושבת אינה זמן של מלחמה, כי אם זמן להתענג על ה''

קדישין, כנגד חב"ד. עכשיו כבר אוכל הוא את התפוח. הריח היה מבחוץ, ואילו האכילה נכנסת לתוך האדם ונעשית חלק ממנו; וכך במדרגה זו מתאחד האדם עם אלקות, והשכינה אינה עוד דבר שמחוצה לו, כי אם חלק ממנו. כאן עולות האמונה והשכינה לגמרי, עד שיכולים להכיר את הקב"ה בבירור דרך הגשמי עצמו. נמצא שזו תכלית הבריאה שפתחנו בה, להכיר את הקב"ה דרך הגשמי: בימות החול זו מלחמה על כל עוגה ועל כל כוס, ובשבת, במדרגת קדישין, נשלם הדבר.

וזהו ענין חכמה בינה ודעת: ידיעה, הבנה, והכרה שכל זה הוא ה'. וכשזוכים למוחין נעשים גדולים. ועדיין יש למודעי, שכן ישאל השואל: וכי אפשר לבקש מיהודי שבימות החול נלחם ונופל, שבליל שבת יגיע למדרגת חב"ד? אינו כן, כי השבת אינה זמן של מלחמה כי אם זמן להתענג על ה', והעונג הזה עצמו, שהאדם יודע ומבין שהכל ה', הוא מדרגת חב"ד.

שעת הקידוש

"ויכולו השמים" ראשי תיבות ו"ה, ו"יום הששי" ראשי תיבות י"ה, ובקידוש נשלם השם

ומעתה נשוב אל שלש הפעמים של "ויכולו", ויתבארו הדברים על מכונם.

בפעם הראשונה אומרים "ויכולו" בתוך התפילה, ועומדים על שתי הרגליים כעד העומד ומעיד שהקב"ה ברא את העולם. כאן יוצאת האמונה מן הגלות שהיתה בה כל ימות החול: השי"ת הוא שברא את העולם, ולא הקליפות! וזו מדרגת חקל, אמונה בלי הרגשה.

בפעם השניה, אחר התפילה, אומרים אותו בקול עם כל הציבור, וכבר יש בו הרגשה, כמי שמריח את התפוחים; זו מדרגת תפוחין, ועדיין אין בה מוחין.

ובפעם השלישית עומדים בבית ומקדשים, וזו מדרגת קדישין, המוחין בשלמותם: אוחזים את הכוס, היין בידיים, והאדם מדבר עם הקב"ה בעצמו.

ומעתה מובן למה מוסיפים בקידוש "יום הששי". "ויכולו השמים" ראשי תיבותיו ו"ה, כנגד המדות: ו' שש המדות, וה' האחרונה היא המלכות; ובשתי הפעמים הראשונות אומרים "ויכולו השמים" בלבד, כי עדיין עולה השכינה בתוך המדות, בנה"י ובחג"ת. ובקידוש פותחים "יום הששי", ראשי תיבות י"ה, כנגד המוחין: י' חכמה, ה' בינה. ויש לומר, כפי קט שכלנו, שבקידוש מצטרפים י"ה עם ו"ה, והשם נשלם, והמלכות מתייחדת עם המוחין.

ושלמות המוחין היא שהאדם אוחז, כביכול, את כל העולם בידו. כוס היין היא גשמיות גמורה, ובשעת הקידוש הוא מחזיק אותה ויודע בבירור שהקב"ה ברא את העולם כולו. זהו קידוש, רבותי! קידוש על כל העולם, ועל כל מה שעבר על האדם בשבוע זה: לא על העליות בלבד אלא גם על הירידות, ולא על הירידות בלבד אלא גם על כל הנפילות. כל המלחמות שהיו לו, וכל הנוגה שעבר דרכו בימות החול, הכל נכלל עתה בכוס, ועל ידי הקידוש הכל עולה.

גאולת הנפש למעשה

בשעה שאוכל או שותה בימות החול, יוסיף מחשבה קטנה שהקב"ה הוא הנותן לו את החיות ואת הטעם. בזה הוא מעלה את המאכל לצד הטוב, והברכה היא הפתח לכך.

בערב שבת, כשנוטל צפרניו, רוחץ במים חמים וקורא שנים מקרא ואחד תרגום, יכוון שבכל אלו הוא מכניע את הקליפה וחותך את המותרות, כדי שבשבת יעלה הטוב שבנוגה לקדושה, ולא יעלה עמו הרע.

בליל שבת ישים לבו לשלש הפעמים של "ויכולו": בתפילה הוא מעיד באמונה, עם הציבור הוא מתחיל להרגיש, ובקידוש, כשהכוס בידו, הוא עומד לפני הקב"ה ומקדש על כל השבוע כמו שהיה, ואינו משאיר ממנו דבר מבחוץ.

וידע שהשבת אינה זמן של מלחמה. גם מי שעבר עליו שבוע קשה, אל יעסוק בשבת בחשבונות, ויתענג על ה'.

א לעכטיגע שבת!

נועם אלימלך על הפרשה

איך בוראים עולמות חדשים

הצדיק בתורתו בורא עולמות חדשים של רחמים שבהם אין הגזירה שורה, וחלקנו – להאמין בדבריו ולהיכנס לעולמות הללו

קיצור הדברים

א. גילה האריז"ל שבמעשי יעקב עם הצאן והמקלות תיקן עולמות העקודים והברודים, שהם עולמות של דין והסתרה.

ב. בתחילה היה הכל כלול בלא גילוי – וזהו 'דין', ואח"כ החריבם ובראם מחדש ומזגם ברחמים; ועבודת ישראל להשלים את חיבור הדינים עם הרחמים.

ג. 'עולם' מלשון העלם – מקום רוחני שבו מכירים את ה' בדרך המיוחדת לו; והצדיק המשיג דעת חדשה ברחמי ה' בורא עולם חדש שאין בו הגזירה.

ד. חלקנו פשוטי העם – ללכת בדרכי הצדיקים ולהאמין לדבריהם, וכך נכנסים לעולמות שבראו שבהם אין הדינים שורים, כמו שנמתקו הדינים בלוחות השניות.

ה. וכך אצל כל יהודי: בתחילה מציאות של דין והסתרה, עד שמגלה את מציאות ה' – ובזה בורא עולמות חדשים ונמתקים כל הדינים.

ויחמו הצאן אל המקלות[1] ר"ל שיבואו להם חימום על הדינים ועל המאורעות אשר לא טובים. ותלדנה הצאן עקודים כו' דאיתא בספרים הקדושים דיש עולמות נקראים כן עקודים כו' שבראם הבורא ב"ה בתחילי' והם היו דין ואח"כ החריבם ובראם מחדש ומזגם ברחמים והצדיק בתורתו הקדוש' הוא בורא שמים חדשים. וכבר אמרתי הטעם שהצדיק יכול לבטל הדינים הקב"ה גוזר

[1] בראשית ל, לט.

והצדיק מבטל[2] הוא ע"י"ז מחמת שהגזירה נגזרה באיזה עולם והצדיק עושי' שמים חדשים ונמצא לא הי' הגזיר' בזה העולם וממילא הגזירה בטילי' וזהו ותלדנה הצאן עקודים ר"ל שהם עצמם מולידים ועושים עולמות ועושים אותם רחמים גמורים.

ויחמו הצאן אל המקלות ר"ל שיבואו להם חימום על הדינים ועל המאורעות אשר לא טובים. ותלדנה הצאן עקודים כו' דאיתא בספרים הקדושים דיש עולמות נקראים כן עקודים כו' שבראם הבורא ב"ה בתחילי' והם היו דין.

מעשי יעקב עם הצאן – תיקון עולמות העקודים שהם עולמות של דין

האר'י הקדוש[3] גילה שבעבודתו של יעקב אבינו עליו השלום היו גנוזים סודות עליונים ועמוקים. ולא זו בלבד שעבד בזה את ה', אלא שבכל מעשיו עם הצאן והמקלות – העקודים, הנקודים והברודים – תיקן בעולמות העליונים, גבוה מעל גבוה. כי יש עולמות הנקראים עקודים וברודים, והם נחשבים עולמות של דין, ויש עולם הנקודים, שהוא כבר עולם של תיקון. ולא נרחיב כאן בכל פרטי העניינים העמוקים, אלא ניגע בהם מעט, כקצה המזלג.

בתחילת הבריאה היה הכל כלול ובלול יחד, בלי שום גילוי. וההסתרה נחשבת 'דין', שהרי מסתירה היא את מציאות ה'. וכך היו כל העניינים כלולים זה בזה, ולא היה אפשר לראות את הפרטים כראוי.

ואח"כ החריבם ובראם מחדש ומזגם ברחמים.

---

[2] מועד קטן טז ע"ב.

[3] סודות עולמות העקודים הנקודים והברודים במעשי יעקב – בכתבי האר"י הקדוש.

עבודת ישראל – לחבר את הדינים עם הרחמים

וזו היא עבודת בני ישראל – לחבר את הדינים עם הרחמים. כי בזמן התיקון נעשה על ידי הקב"ה בעצמו רק חלק מן התיקון, ועדיין נשארו לנו החלקים שעלינו לתקן בעולם.

והצדיק בתורתו הקדוש' הוא בורא שמים חדשים.

'עולם' מלשון העלם – מקום רוחני שבו מכירים את ה' בדרך המיוחדת לו

ודאי אין לנו שמץ השגה בדבריו הקדושים, מה פירוש עולמות חדשים ושמים חדשים. אבל באופן כללי, ענין העולמות אינו מקום גשמי, אלא מקום רוחני שבו מכירים את ה' יתברך בדרך המיוחדת לאותו עולם. כידוע ומקובל מצדיקים שיש עולם המכונה 'בארדיטשוב', שעצם הזכרת שמו מעוררת רחמים וסנגוריא על ישראל, וכן היו צדיקים שאמרו זאת על 'מירון'.

כי עולם הוא מלשון העלם; ואין זה דווקא העלם של שלילה, אלא כיון שאי אפשר להשיג את הבורא יתברך בלי לבושים והסתרות, ולכל עולם יש את הגילוי הפרטי שעליו לגלות – לכן באותו עולם מסתירים ומכסים את הכל, ומשיגים בו רק את השייך אליו.

וכבר אמרתי הטעם שהצדיק יכול לבטל הדינים הקב"ה גוזר והצדיק מבטל הוא ע"י מחמת שהגזירה נגזרה באיזה עולם והצדיק עוש' שמים חדשים ונמצא לא הי' הגזירה בזה העולם וממילא הגזירה בטיל'.

הצדיק בורא עולמות חדשים, וחלקנו – להיכנס לעולמות שבראו הצדיקים

נמצא שמה שכתב כאן, שהצדיק בורא עולמות חדשים, אינו ענין מופשט בלבד, אלא דבר השייך לכל אחד ואחד ממש. כי גם מי שאין בו כח לברוא עולמות כצדיקים, לכל הפחות ייכנס לעולמות שבראו הצדיקים.

ויש לדעת שענינם של הצדיקים אינו רק לגלות חידושים נאים ורעיונות נחמדים, אלא הם בוראים עולמות חדשים ממש. כשהצדיק משיג דעת חדשה ברחמי ה' ובאהבתו לכלל ישראל, בזה הוא ממשיך בריאה חדשה של עולמות.

וכמו שמביא כאן הרבי ר' אלימלך זי"ע, שבתחילה היו כל העולמות בבחינת דין והסתרה, כי לא הכירו בהם את ה', ומזה נגרם החורבן – כן ממשיך ענין זה להתקיים אצל כל אחד ואחד כבראשית הבריאה. כל מי שחסרה לו בפרטיות הכרה ברחמי ה', הרי זה נחשב לשבירה; ורק בשיתוף מדת הרחמים המתגלית על ידי הצדיקים יכולים העולמות להתקיים.

את העבודה הזו עושים הצדיקים, והם מחדשים תורות חדשות; וחלקנו, פשוטי העם, הוא ללכת בדרכם של הצדיקים – שלא להתנגד לגילויים, ולהאמין למה שהם אומרים. (עי' מאמר קידוש).

משה רבינו חידש לוחות שניות, ועל ידי זה נמתקו הדינים

וכשזוכים להידבק בגילוי זה, שוב אין הדינים שורים. כי שורש כל הגזירות הוא מדת הדין המקטרגת שאין ישראל ראויים להתקרב לקב"ה חלילה, כמו שהיה הקטרוג על כלל ישראל אחר החטא, עד שבא משה רבינו וחידש לוחות שניות – כביכול תורה חדשה – ועל ידי זה נמתקו הדינים. ועל ידי שכלל ישראל מאמינים

במשה רבינו ונכנסים לעולמות הללו, שאין שורה בהם שום דין, ממילא נעשה הכל חסדים ורחמים.

וכיון שהיצר הרע נכנס לכל מקום כדי לבלבל את היהודי ולהרחיקו מה' חלילה, לכן צריכים הצדיקים לחדש תמיד עוד ועוד חידושים, ויחד עם זה נדרשת מאתנו עוד ועוד אמונה בדבריהם וברחמים הגדולים שהם מגלים ומחדשים.

וזהו ותלדנה הצאן עקודים ר"ל שהם עצמם מולידים ועושים עולמות ועושים אותם רחמים גמורים.

ויש להרחיב בדברי קודש אלו יותר ממה שנתבאר כאן, ועוד חזון למועד בס"ד.

גאולת הנפש למעשה

חז"ל גילו שבתחילת הבריאה היה הקב"ה בורא עולמות ומחריבן[4]. עולמות שמציאות ה' נסתרת בהם הם עולמות של תוהו ודינים, ולכן לא היה להם קיום; עד ששיתף הקב"ה את מדת הרחמים והחל כבוד ה' להיות ניכר, ורק לעולם כזה יש זכות קיום. וכדברים האלו מתרחש אצל כל יהודי בכל הדורות: בתחילה יש אצלו מציאות של דין והסתרה, עד שהוא זוכה לגלות את מציאות ה', ובזה הוא בורא עולמות חדשים, ועל ידי זה נמתקים כל הדינים.

---

[4] בראשית רבה ג, ז.

שיעור לפרשה

איך שרד יעקב אבינו בבית לבן

ויעקב איש תם – למצוא את השי"ת ואת התורה במקום שהאדם נמצא בו

קיצור הדברים

א. יעקב אבינו ירד מגדלות המוחין לבית לבן, ולא די שלא נפל שם, אלא שהוציא משם את נשמות ישראל – וכחו בזה הוא בחינת "איש תם".

ב. איש תם – כל מה שיודע מכוון אצלו אל הדבר שעוסק בו עתה; והחכם – דעתו תמיד במקום אחר, ואינו מחובר למציאות שה' שלחו אליה.

ג. החסרון של אכילה ושינה ופרנסה, שנראה כמפיל את האדם, הוא הוא שמחברו להשי"ת, כשמשתמש בו על פי רצונו.

ד. לבן אומר "כל אשר אתה רואה לי הוא" – שהגשמיות עומדת לעצמה; ויעקב עמד בתוקף האמונה ולקח ממנו את הניצוצות האחרונים.

ה. "ההולכים בתורת ה'" – למצוא את התורה בכח בכל מצב, ובזה כל אחד נעשה מתלמידיו של יעקב אבינו.

יעקב איש תם

איך הרגיש יעקב אבינו בבית לבן? מי שהיה בתכלית גדלות המוחין, שארבע עשרה שנה לא ישן ועסק בתורה בבית מדרשם של שם ועבר[5], ירד לשבת בביתו של לבן ולרעות את צאנו, ומה היה בלבו בכל אותם הימים?

יעקב אבינו, בישיבתו בבית לבן ובעבודתו בצאן לבן, הוציא משם את נשמות ישראל המגולגלין שם, והעמיד את השבטים. וצריך להבין, שהרי בית לבן הוא

[5] מגילה יז ע"א.

תכלית הקליפה, וכל חפצו של לבן היה לגנוב מיעקב את הכל ולהפילו, ויעקב היה בתכלית גדלות המוחין. ואיך ירד מי שהוא במדרגה כזו אל בית לבן, ולא זו בלבד שלא נפל שם, אלא שיצא משם ונשמות ישראל עמו.

וביאור הענין הוא במה שנקרא 'יעקב איש תם'[6], וכמבואר בליקו"מ (סוף תורה א') דבר פלא על המילים 'איש תם', שהוא בחינת השכל, היינו שזוכה להסתכל על השכל שבכל דבר. ולכאורה קשה, מה ענין תמימות לשכל, הלא התם הוא דווקא מי שאינו מחוכם, וכי אין זה סתירה? ויש לבאר, שזה בעצמו עיקר הענין, כמו שיתבאר להלן.

כי הנה 'איש תם', אפשר שיודע מעט ואפשר שיודע הרבה, ואין בידיעה מרובה שום חסרון חלילה, אבל כל מה שהוא יודע מכוון אצלו אל הדבר שהוא עוסק בו עתה.

ולעומתו החכם, אף שאפשר שיודע הרבה, דעתו מפוזרת בחכמות רבות, וכשבא לעשות את הדבר שלפניו אינו יודע לקשר אליו את מה שהוא יודע, ונמצא שדעתו תמיד במקום אחר, ונשאר בחכמתו מחוץ לעניני חייו.

> **הגהה.** וכן רואים אצל גדולי ישראל, שאף שהיו פקחים שאין כדוגמתם, היתה בהם תמימות בהנהגתם, משום שהיו חיים את חכמתם, וכמו שנאמר 'חָכְמַת אָדָם תָּאִיר פָּנָיו' (קהלת ח, א), שהחכמה מאירה את פניהם ומחיה אותם. ומי שינסה לרמותם, יכירו מיד מי הוא, כי אין התמימות היפך החכמה, אלא מדה שהאדם מנהיג בה את חייו עם מה שהוא עושה.

ומעתה כשהאדם מניח תפילין ומחשבתו על העבודה שהוא עתיד ללכת אליה, אין זה תם. וכן כשהוא בעבודה וחושב 'הלוואי שהייתי עתה בבית הכנסת', גם אז אינו תם, אלא זהו החכם, שלעולם אינו מחובר למקום שהשי"ת שלחו אליו, ותמיד הוא שבור ואומר 'הייתי צריך ללמוד יותר, הייתי צריך להתפלל יותר'. ואפילו כשהוא יושב ללמוד, דעתו במקום אחר, וחושב 'איזה תענוג היה לשבת

---

[6] בראשית כה, כז.

כך כל היום וללמוד, הלוואי שיכולתי', ובתוך כך מפסיד את הלימוד שלפניו. אבל מי שבשעת עבודתו חושב מה רצון השי"ת כאן, היינו לפרנס את בני ביתו ביושר, שלא לגזול, ולעשות מלאכתו כראוי, ומשם הולך ומתעלה עד שמרגיש את השי"ת שם, הוא הנקרא 'איש תם'. וכן כשהולך לקנות צרכי שבת, או אפילו ליום חול, רואה בעיני שכלו שהמאכל הזה עתיד להתעלות לקדושה, שבניו ובני ביתו, השומרים תורה ומצוות, יברכו עליו ויאכלוהו בכשרות, ועל כן גם עתה הוא נזהר באיזה הכשר הוא קונה וכו'. נמצא שאף שהחיים אינם פשוטים, כל דבר נעשה פשוט כשהאדם עושה את מה שעליו לעשות עם השי"ת, שהוא כידוע פשוט בתכלית הפשיטות.

מה שמפיל את האדם הוא מה שמחברו להשי'ת

ולהבין את עומק הדבר יש להקדים, שנראה לאדם שאילו לא היה צריך לאכול ולישון ולהביא פרנסה, היה דבוק בהשי"ת בכל רגע, והרי זה כגן עדן. אבל אם יתעמק בענין יבין שבאמת הדבר להיפך מזה לגמרי. שאילו היה השי"ת מחיה את האדם בלי שיצטרך לשום דבר, ספק אם היה נזכר בו כלל. וכמו הנשימה, שבאה כאילו מעצמה, ואין האדם מרגיש בה את חיבורו להשי"ת. וכמה מבני אדם מתבוננים בכך, שעל כל נשימה ונשימה צריך להלל את השי"ת, שהוא לבדו מכניס בו את החיות? וכן היה בדור המבול, שהיה להם הכל ולא הרגישו שום צורך בבורא. לא שעמדו כנגדו, כי אם שלא חשבו עליו כלל.

אבל השי"ת עשה, שבכל פעם שהאדם נצרך לכח, ובכל פעם שהוא חלש מעט, הוא צריך לבוא אליו ולקבל חיות חדשה. ואיך הוא נותן את החיות? על ידי אכילה ושתיה! זהו הלבוש לחיות של ה'. וכשהאדם מברך לפני האוכל, הרי הוא כמבקש 'רבונו של עולם, החייני', והשי"ת משיבו 'קח ושתה', ונמצא שהאכילה אינה מפילה אותו ומרחיקה אותו ממנו יתברך, אלא אדרבה, מקרבת אותו. ואם

אינו מברך, הרי הוא נוטל את החיות שלו חלילה מן הקליפה, ודומה למי שפורץ לחנות ונוטל בלי רשות. וזהו שאמרנו, שהחסרון נצרך כדי להרגיש את המתנה, ובלעדיו אין לאדם כלי להכיר שהשי"ת הוא המחיה אותו. וכן בבוקר, הקליפה רוצה שירגיש האדם מיד כשהוא קם 'אני חי, זה אני', ועל כן אומרים 'מודה אני לפניך שהחזרת בי נשמתי' ונוטלים ידים, להכיר שהשי"ת הוא שהחזיר בו את החיות. ונמצא שהדבר שמפיל את האדם יותר מכל, הוא הדבר שמחברו להשי"ת יותר מכל, כשמשתמש בו על פי התורה, דהיינו על פי רצונו.

ואם יאמר האדם, הלוואי שלא היו לי חסרונות אלו, והייתי במדרגה גבוהה יותר, אין הדבר כן. שהרי אין כאן אלא שני דרכים. אם אוכל ונופל, הרי הוא בעל תאוה. ואם אינו צריך לשום דבר, הרי שאין השי"ת בחייו כלל. וזה טבעו של העולם הזה, שיש בו כפירה, לא שמורדים במזיד כנגד השי"ת, אלא פשוט אין חושבים עליו כלל. ובזמננו כפירה זו עמוקה ביותר, שהכל מגיע כאילו מעצמו, ונדמה לאדם שאינו צריך לשום דבר. ועבודת האדם היא לקחת את העולם הזה עצמו, ודווקא בו לחשוב על השי"ת, שלזה נברא כל העולם כולו. ופשוט שאין להרבות בעניני העולם הזה, שיש בדבר סכנה שישכח ממנו יתברך, כי הדבר מביאו לידי תאוות, ולשם כך ניתנו גדרי ההלכה, ומדת החסידות של 'קדש עצמך במותר לך'[7] וכו'. אבל העולם הזה אינו רע, אלא שיש בו סכנה גדולה.

ענינו של לבן

והנה לבן רוצה לגנוב לנו את הכל, ובעיקר לגנוב אליו את הגשמיות, וכלשונו 'הַבָּנוֹת בְּנֹתַי וְהַבָּנִים בָּנַי וְהַצֹּאן צֹאנִי וְכֹל אֲשֶׁר אַתָּה רֹאֶה לִי הוּא' (בראשית לא, מג). כלומר, שהגשמיות היא שלו, ואין לה שייכות להשי"ת, וזו כפירה גמורה.

[7] יבמות כ ע"א.

ונמצא שבית לבן הוא העולם הזה כשהוא עומד לעצמו, בלי שום מחשבה על השי"ת, שאין לו שום חלק בחיי האדם.

ובזה יתבאר, למה רדף לבן אחרי יעקב כשברח ממנו. כי עדיין נשארו כמה ניצוצות שלא לקח, ומה הם? הפחד שבלב, 'שמא לבן יכול עלי, שמא יש לגשמיות מציאות בפני עצמה'. ויעקב אבינו עמד בתוקף האמונה, ועל ידי זה לקח את הניצוצות האחרונים והשלים את שנים עשר השבטים.

כחו של יעקב

נמצא שכחו של יעקב, שעל ידו יכול היה לשהות בבית לבן ולא ליפול, הוא דבר עמוק מאד, והוא הפשיטות!

מה שעליו לעשות עתה, עושה בתמימות, ומוצא שכל אלקי וחיבור להשי"ת במקום הזה עצמו. ואם אינו עושה כן, הרי נפל לחכמות.

וזה עיקר נפילת כל אחד ואחד במשך החיים, שהאדם חושב 'יכולתי לעשות כך, הייתי צריך לעשות כך' וכו', ועוד מרגיש טוב עם עצמו בזה שהוא שבור מכך. אבל העצה האמיתית היא, להיות מחובר עתה למה שהוא עושה. ואם רוצה לשוב בתשובה, בשעת חשבון הנפש יכול להתפלל 'רבונו של עולם, זכני ללמוד יותר, שלא אצטרך לעבוד כל היום', אבל רק בשעה ההיא ולא בשעה אחרת. וכשהוא בעבודה, יהיה בעבודה בשלמות, ובאמונה, כי רק על ידי האמונה יכול להיות שם בשלמות. ומי שיש בו תמימות זו, יכול להיות בשעת עבודתו בגדלות המוחין, כמו בשעת הנחת תפילין. וכן בעניני הבית, אין נכון לחשוב 'פעם היה כך, ואצל אחרים כך', אלא 'זה מה שנתת לי, וזה מה ששייך אלי, ועל כן צריך אני למצוא אותך כאן, במקום שאני נמצא בו'.

ההולכים בתורת ה'

ולכאורה קשה, הלא יעקב הגיע לשכל זה בזכות התורה, שהיה ארבע עשרה שנה בבית מדרשם של שם ועבר, ואדם שעובד כל היום ואין לו זמן ללמוד, כיצד יגיע לכך. ויש לומר, שאין הכרח שעצם הלימוד הוא שהביא ליעקב מדרגה זו, שהרי רואים שיש שלמדו שנים רבות בישיבה ואחר כך עזבו הכל, ה' ירחם, ומה עם כל התורה שלמדו? איך לא החזיקה אותם? אלא ודאי שצריך ללמוד בפשטות, כל אחד לפי כחו, אבל כוונת התורה כאן היא, שהאדם מכניס את דעתו למצוא את התורה הנמצאת בדבר הזה. וזהו 'ההולכים בתורת ה''[8], שלומד תורה בכח, היינו שמוצא את התורה בכל מצב ומכניס אותה לכל מעשיו.

ופשוט שמי שאינו לומד כשהוא יכול, איך ימצא את השי"ת בשדה עם הצאן. ועל כן קובע עתים לתורה, לא כדי שיאמר שהוא לומד, אלא משום שהשי"ת חפץ ללמוד עמו בחברותא. אבל המשך הדבר הוא, שכל היום צריך למצוא בכח את התורה שבכל דבר. וזה מה שעשה יעקב אבינו, שמצא את התורה בבית לבן עצמו, שהמקלות שפיצל הם בחינת תפילין. ולכאורה מה ענין זה לזה, אבל הוא עשה זאת בתמימות, 'עתה אני מניח תפילין', ותו לא. זו העבודה שהשי"ת מזמין לו עתה, וכמו שבתפילין הוא מקיים את רצונו, כך גם כאן. (כמובן שהדברים עמוקים ולא פשוטים כלל וכלל, אלא שהיסוד הוא באמת כך.)

הגהה. וכעין זה מצינו אצל הרה"ק רבי נחמן מברסלב זיע"א, שבשובו מארץ ישראל קמה סערה, ורב החובל ביקש למכרו לעבד, ופחד מאד כיצד ישמור שבת ויניח תפילין, עד שהגיע להשגה לעבוד את השי"ת כעבודת הקדושים קודם מתן תורה, להניח תפילין ולשמור שבת ברוחניות. וכשהגיע להשגה זו נח הים מזעפו והגיעו לחוף מבטחים, כי זה היה רצון השי"ת, שיגיע להשגה הזו. וכן ראו אצל יהודים שהיו מקודם רחוקים מאוד מאוד מקיום תורה ומצוות, כשהיו שבויים במנהרות, שעשו קידוש על מיץ תפוזים ומצאו את השי"ת שם. ולמה

[8] תהלים קיט, א.

הגיעו לכך? כי לא היה להם מה לעשות אחרת, השי"ת סגר אותם בפינה, ולא נשאר להם אלא מה שלפניהם. ואין הכוונה חלילה שלא להניח תפילין, אלא שבכל מקום שימצא את עצמו ימצא שם את ה' ואת התורה בכח.

וטעם הדבר, כי יש תורה בכל מקום, שהרי התורה מחיה את הבריאה, ומה שאין בו תורה אינו קיים. אלא שצריך לחפש ולעמול, כמו שלומדים סוגיא בכח. וכגון, כשבא לידו עסק קטן שיש בו חשש גזל, ואף שהיצר מראה לו כמה יוכל להרויח בו, הוא עומד בתמימות ואומר 'השי"ת מפרנס אותי'. אם הדבר מותר, ישאל רב, ואם יש בו חשש איסור, יתבונן מי הוא המחיה אותו. וזה הסוד הגדול שצריך ללמוד מהפרשה, להיות איש תם ולעמוד בתוקף בתוך בית לבן, בעולם הזה.

וכן בכל היום, צריך האדם גם באמצע עבודתו לבקש מהשי"ת שיצליח בכל מעשיו והשתדלויותיו, ובזה מכניס את השי"ת לעבודתו, ואינו שוכחו כל היום. ואין הכוונה רק למי שצריך לצאת לעבוד כל היום, אלא הוא הדין למי שלומד כל היום וצריך לצאת לכל מיני סידורים וכיוצא. ומאידך גיסא, גם מי שתורתו אומנותו ולומד כל היום נצרך לדבר הזה, שכשאינו מבין, יבקש מהשי"ת שיבין, וכשהבין, ידע שהשי"ת הוא הלומד עמו. וזה לימוד של אמונה, ולא לימוד כמו שלומד כופר, ר"ל, שיש גם ביניהם ידענים גדולים הן בנגלה והן בנסתר. ובאופן זה אפשר לבנות את נשמות ישראל ולהוציא את השבטים, דהיינו לא רק להוליד בנים, אלא שלילדים האלו יהיה חלק אלוה ממעל, שענין נשמות ישראל הוא לגלות את השי"ת בעולם!

תלמידיו של יעקב אבינו

ולכן בפרשיות האלו צריכים להתחיל להיות מתלמידיו וממשיכי דרכו של יעקב אבינו, שהוא העמיד אותנו, ואנו הנשמות שהוציא מבית לבן. ויש לדייק, שלא משום שהיה יעקב אבינו יכול לעשות זאת, אלא כשעשה זאת, היה יעקב אבינו.

ואדרבה, לאנשים פשוטים כמונו הדבר קל יותר, שהרי ליעקב, שהיה בתכלית המוחין דגדלות והשגות גבוהות באלקות, היה קשה הרבה יותר לרדת אל בית לבן מאשר לנו, שאין דומה כלל הגדלות שאנו מרגישים מאיזו תפלה טובה וכיוצא, למה שהשיג יעקב אבינו, ובכל זאת עמד בכך. ובזה מתבאר מה ששאלנו בתחילה, איך הרגיש יעקב אבינו בבית לבן: אף שהיה הדבר קשה לו מאד, היה מחובר להשי"ת בכל מה שעשה שם, ובכל מקום מצא את התורה שבו וחיבור לה'.

ועל כן, הסידורים הנצרכים לאדם לעשותם עתה, והטרחה הזו, וביתו ובני ביתו כפי שהם, שם עלינו למצוא את השי"ת ולהתחבר אליו. וכשיהיה כולו במה שלפניו עתה, וימצא בו בתמימות ובשלימות את התורה שבו, יצא בשלום מבית לבן, והניצוצות עמו, כיעקב אבינו.

גאולת הנפש למעשה

כשאדם עומד בעבודתו, בסידוריו ובבני ביתו כפי שהם, אל יאמר "הייתי צריך להיות במקום אחר", אלא יהיה כולו במה שלפניו עתה, ויבקש באמצע עבודתו שיצליח בכל מעשיו. את חשבון הנפש והתפילה "זכני ללמוד יותר" יעשה בשעה שקבע לכך, ולא בשעה אחרת. כשאוכל – יברך, וכשקם – יאמר "מודה אני", ויכיר שהשי"ת מחיה אותו. ויקבע עתים לתורה, וימצא אותה בכח בכל מקום שהוא נמצא בו.

★ לראשונה! ★ דבר שלא היה כמותו! ★

בס"ד

מכון **"נפשי גאלה"** מבשר בשמחה

חדש! בקרוב יוצא

שני ספרים חדשים יוצאים לאור!

ספרים כאלה – עוד לא היו!

◆ ספר ראשון ◆

ספר הקידוש

- כל מאמרי הקידוש עד היום – הכנה לקידוש על כל שבוע ושבוע!
- חיבור פנימי ופשוט כמעט בכל עניני הקידוש
- כל הפרשיות מסודרות על פי סדר הקידוש – בביאור קצר
- לקדש כל פרט ופרט בכוונה פנימית השוה לכל נפש

◆ ספר שני ◆

סיפורי מעשיות

מעשה מאבידת בת מלך

איך תוכל למצוא את הקשר שלך עם ה'?!

קחו חלק נצחי!

היו שותפים בהוצאת שני הספרים הקדושים לאור והצטרפו לאלפי ישראל – השותפים עם הקב"ה במעשה בראשית!

לתרומות ולהקדשות:

טלפון	נדרים פלוס	מייל
052-766-2543	קופת נפשי גאלה	K7662543@gmail.com

★ ובשלבים אחרונים לקראת הוצאה לאור – עזרו לנו להשלים! ★

יחודים על פי דרך הבעל שם טוב | שיעורים על ספר הקדוש נועם אלימלך | שיעורים כתניא | שער היחוד והאמונה | נפשי גאלה – מועדים | נפשי גאלה – פרשת השבוע | מעשה מרכבה – סיפורי צדיקים עם ביאורים בעבודת ה'

ביאורים על תפילות ופיוטים: קול ביער · אעופה אשכונה · כל מקדש · תפילת השל"ה הקדוש · תפילת הרבי ר' מיילך – ועוד ועוד!

מלכותו בכל משלה – משלים עמוקים בעבודת ה', עם ציורים לילדים ולמבוגרים

טַעֲמוּ וּרְאוּ כִּי טוֹב ה'

◆ חָדָשׁ! יָצְאוּ לָאוֹר ◆

שְׁתֵּי חוֹבָרוֹת חֲדָשׁוֹת

חוֹבֶרֶת

כַּוָּנוֹת הַדְלָקַת נֵר חֲנֻכָּה

עַל פִּי נַפְשִׁי גְּאָלָה
עִם כַּוָּנוֹת הַשֵּׁמוֹת
וְדַרְכֵי הָעֲבוֹדָה

חוֹבֶרֶת

יְחוּדִים וַעֲלִיּוֹת וְכַוָּנוֹת

עַל פִּי חֲסִידוּת
עִם נַפְשִׁי גְּאָלָה
שָׁוֶה לְכָל נֶפֶשׁ –
לַעֲבֹד אֶת ה' בְּפַשְׁטוּת

לְכָל נֶפֶשׁ – לַמְכַוְּנִים וְלַשֶּׁאֵינָם מְכַוְּנִים · לְהַשָּׂגָה: 052-766-2543